

Rumforskning

Verdens bedste arbejdsplads – men hvordan?

Peter Holdt Christensen

Børnedage 2024

4. juni 2024, kl. 13.00-14.00

Rum retorik

- Fortætning.
- Flyver pladser.
- Free seating.
- Delearbejdspladser.
- Belægningsprocent.
- Hjemmearbejdsdage.

Rumforskning

En etableret disciplin, som indeholder viden om hvordan og hvorfor vi bedst muligt indretter arbejdspladsers fysiske rum.

Er også under forandring med fokus på bl.a. bæredygtighed (energi), økonomi (udvikling og drift) og nye måder at arbejde på.

Er på mange måder paradoksalt, fordi rummets betydning i en digital arbejdshverdag synes at betyde mindre. Alligevel knytter vi meget an til rummet.

Rum i bevægelse

Mange arbejdspladser arbejder i dag med rum: re-dimensionering og/eller nyt.

Rum bevæger – på godt og ondt - og handler bl.a. om sociale dynamikker og individuel trivsel:

- Barrierer.
- Flexibilitet (i indretningen).
 - Trække naturen ind.
 - Personliggørelse.

Ja, rum påvirker.

- Hvad hvis kopmaskinen var svært tilgængelig?
 - Stort ur på møderummets væg?
- Kantine: Små tallerkener fremfor store tallerkner?
 - Møderum uden stole?

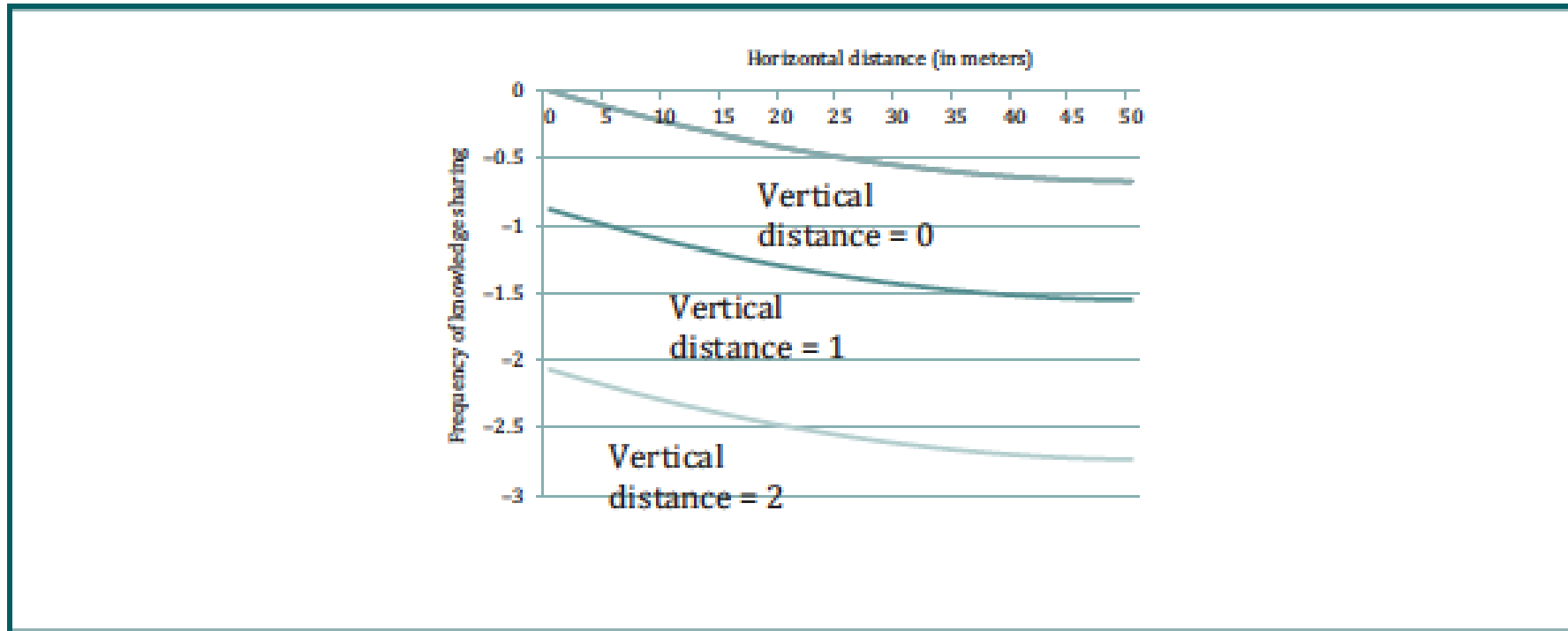
Rum påvirker på mange måder

- Tilfældigheder versus struktur (fx de døde rum).
 - Gruppeidentitet – hvem VI er.
 - Interaktionsmønstre.
 - Personlige præferencer.

Yndlinge og fjolser

Sympatisk	<i>Den inkompetente yndling</i>	<i>Den kompetente yndling</i>
Usympatisk	<i>Det inkompetente fjols</i>	<i>Det kompetente fjols</i>
	Inkompetent	Kompetent

Figure 2 Relationship between frequency of knowledge sharing in dyads and horizontal/vertical distance

Fra Christensen, P.H. og T. Pedersen (2018). The dual influences of proximity on knowledge sharing. *Journal of Knowledge Management*, 22 (8): 1782-1802.

Hvorfor har vi arbejdsrum?

Sådan har det – næsten – altid været.

Produktion kræver samlingssteder.

Sociale væsener.

Synergieffekter.

Til at understøtte de måder vi arbejder på.

To centrale arbejdsopgaver

Koordination.

Motivation.

Rum betragtes oftest udelukkende som en koordinationsmekanisme.

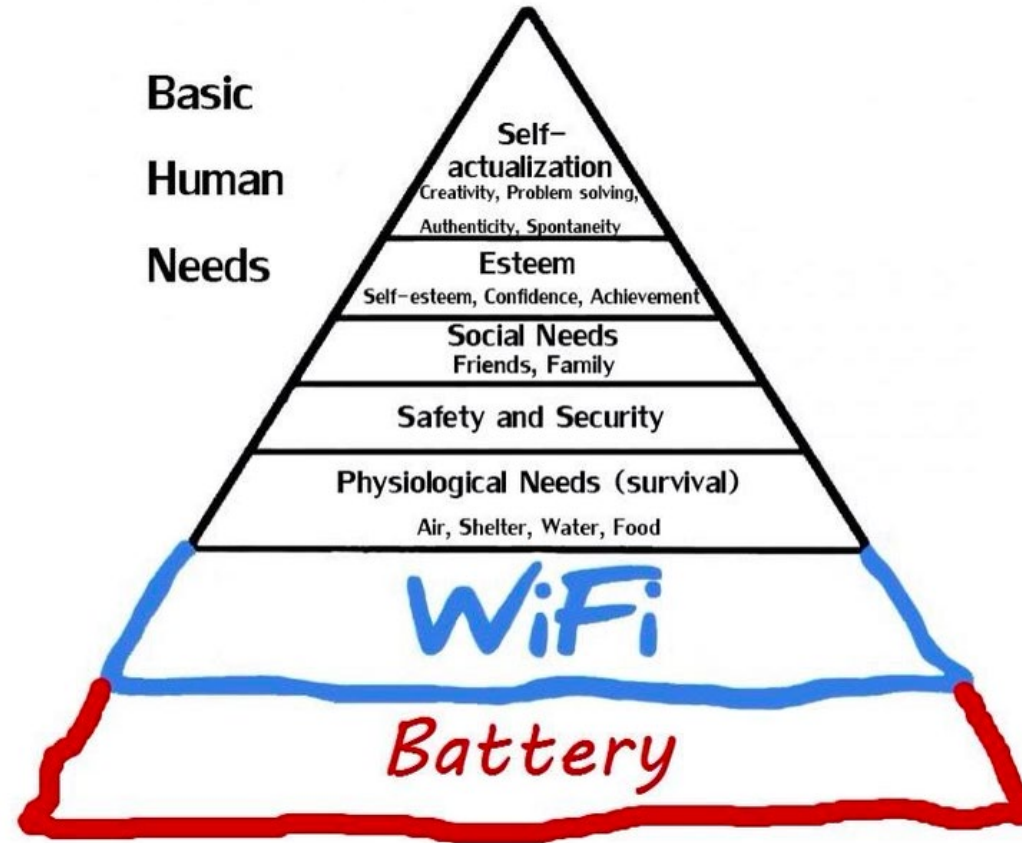
Struktur og arbejdsafhængighed

Aggregeret.

Sekventiel.

Gensidig.

Motivation

Lidt mere motivation

Autonomi (fx indflydelse, medbestemmelse og territoriale markører).

Nærhed (oplevelsen af, at være en del af et socialt fællesskab).

Meningen med det hele.

Privathed (alenetid).

Privathed

- Reguleres gennem:
 - Territorier – nødvendigt med markeringer.
 - ”Personal space” – bekvemmeligheds zoner, høflig uopmærksomhed.
- Risiko for, at der opstår:
 - Crowding – jo flere vi er jo længere befinder vi os (mentalt) fra hinanden.

Hvad tænker mennesker om rum?

- Ejerskab (kan det håndhæves).
- Forstyrrelser (kan de kontrolleres).
- Sammenligning (på tværs af tid, sted og kolleger).

Hvilken adfærd har mennesker i rum?

Støj versus privathed.

”Least-effort” princippet (bl.a. Allen-effekten).

Anvender territoriale markører (som et grundlæggende behov).

Krydser sjældent fysiske grænser (med mindre der er brug for kaffe).

Reagerer stærkt på rum (det er noget taktilt).

Hvordan ser arbejdsrum ud?

Cellekontoret/enkeltmandskontoret.

Flerpersons-kontoret.

Kontorlandskabet.

Det aktivitetsbaserede arbejdsmiljø.

Fællesrum (fx kaffemaskinen).

Forbindelsesrum (fx trappeopgangen).

Hjemmekontoret.

Moderatorer

- Den sociale sammenhængskraft.
- Aldersgenerationer og livsfaser.
- Hybridarbejde (og i øvrigt: mister rum deres betydning i en digital verden?).

En anderledes arbejdsuge (end før 2020)

- Søndag er den nye mandag, mandag er den nye tirsdag, torsdag er den nye fredag, fredag er den nye lørdag, og onsdag kan vi – måske – godt mødes på arbejdspladsen.
 - Hvilke dage skal du være på kontoret:
 - Mandag: 23%
 - Tirsdag: 72%
 - Onsdag: 66%
 - Torsdag: 57%
 - Fredag: 6%

Hvordan arbejder vi med rum?

- Forandring af rum indeholder ligesom andre forandringer usikkerhed.
 - Viden om rum (til alle) kan minimere usikkerheden.
 - Rum forandringer er altid anledning til bekymringer.
- Rum forandringer kan give ubehag, men fortager sig oftest over tid.

Hvordan arbejder vi med rum?

Hvilke sammenhænge er der mellem:

RUM – hvilke rum har/indretter vi?

AKTIVITETER – hvilke aktiviteter vil vi understøtte?

MENNESKER – hvilke mennesker placerer vi?

- og er disse sammenhænge hensigtsmæssige og ønskelige?

Nøglebegreber i dag

Autonomi, bæredygtighed (energi), fleksibilitet, diversitet (et blandet kontormiljø) og bevægelse.

Tak for invitationen